

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Zaton II. internacionale

Zborovanje francoskih socialistov v Parizu je bolj, kot so udeleženci sami želeli, vsemu svetu pokazalo, da je kriza v socialni demokraciji segla tako daleč, da o II. internacionali že danes moremo govoriti le še kot zgodovinskem dejstvu. Naraščajoča kriza v francoski socialni demokraciji, ki uživa vse blagodati politične svobode in enakopravnosti, ponovno dokazuje, da razpad socialno demokratičnih strank niso povzročili toliko socialistom sovražni politični režimi — ki so ga kvečjem pospešili — kakor zmotna ideologija, na kateri so bile zgrajene. Nasprotje v marksistični ideologiji ni bilo mogoče sprovesti v resnično življenje, dejstva so njene ideje zmote kruto korigirala.

Marksistično tolmačenje moderne sveta je zelo slično temu, kar fiziki označujejo s »priloznostno hipotezo«, ki je istočasno lahko zelo precizna pa tudi dokaj približnostna, ker meri življenje pod takšnim optičnim kotom, da vanj moreš spraviti vse, kar hočeš.

Karel Marx, ki je učitelj in prerok marksizma, je bil po svojem krvnem poreklu jud. Bila mu je v krvi ona biblična ideja mesianizma, ki protestira proti zatiranju naroda in mu kaže s preroško roko pot v boljšo bodočnost. Tako je tudi Marx označil proletarce, ki je trpel pod nečloveškim gospodarskim režimom, svobodo in pravico v novem družabnem redu. To vrednotenje baš tega, kar je človeškega na posamezniku, prepleta čisto Marksovo miselnost. Ob njej so našli hraniivo in netiva vsi idealni borci za socializem. Vendar pa ima marksistična miselnost vse bolj pred očmi individuum kakor človekovo osebo in vsakdo ve, da je med enim in drugim mogoče več kot ena nuanca. Marksizem se bori za človeka in njegovo pravico, nima pa pravičnega razumevanja za človekovo osebnost kot sestavino umrljivega telesa in neumrljivega duha — in to je njegova usodna pomena.

Karel Marx je bil nadejše oster opazovalec takšnega gospodarskega reda. Danes je sicer mogoče pokazati na gotove netočnosti v njegovem gledanju in sklepanju. Lahko je oporekati, da se koncentracija kapitala, kakor jo je Marx napovedal, ni izvedla, saj na isti način in v isti meri ne, kakor je v »Kapitalu« predvideno. A kljub temu je treba objektivno priznati, da je za leta 1840 do 1860 Marx gledal bodoči gospodarski razvoj zelo predorno in z redko ostrino duha. Če se ni izvršila koncentracija kapitala, kakor jo je napovedoval Marx, se je pa izvršila neka druga grupacija ekonomskih sil, ki je napovedanih zelo slična: vstale so neodgovorne sile, ki kontrolirajo in dirigirajo kapital. Kajti čemu iskati lastništva kapitala, ako kdo lahko z njim razpolaga kakor s svojino? Čemu si ne zagotoviti del gotovega dobička, kjer je izključen vsak riziko eventualne zgube? Takšnega gospodarskega sistema Marx res da ni predvidel, a to ni njegova krivda. Pač pa je krivda njegovih naslednikov, da njegovega nauka niso korigirali, kar je življenje pokazalo kot neuporabno. Kajti tudi ortodoksni marksizem po našem mnenju preneša precej fantazije, kakor uči davna zgodovina marksizma, ko so si njegovi privrženci izposojali ideje celo pri apostolih francoske revolucije, potem pri Proudhonu in Saint-Simonu ter v najnovjšem času franc. krilo celo pri Henryju Fordu.

Toda kljub vsemu je marksizem vendarle rodil eno veliko dejansko revolucijo, komunistično revolucijo v Rusiji, ki je edina ortodoksna marksistična revolucija in to kljub primesim slovanskega nihilizma, kljub korekturam od Lenina do Stalina, kljub čisto ogorčeni opoziciji v lastnem taboru. Toda ravno njen rezultat ruši marksizem. Kajti mimo opoja nerazsodnih množic sodijo tisti, ki jasneje vidijo, da je marksizem v Sovjetski Rusiji pač spravljen v pogon ogromno materialno produkcijo — kar pa bi bržčas storil tudi ameriški velekapital, ko bi mu deviška ruska in sibirska zemlja bila izročena v eksploatacijo — da pa ni ustvaril človeškega družabnega reda, ki bi bil v stanu trajno zadovoljiti delovnega človeka.

Na marksizmu je bila zgrajena tudi nemška socialna demokracija, vogelni kamen II. internacionale. Ob drugi priliki smo opozorili na to, kako je ta ponosna stavba pričela razpadati, še preden so nanjo navalile oborožene Hitlerjeve čete. Hitlerjeva ideologija seveda ni nič boljša kot marksistična, saj vsebuje mnogo bistvenih elementov, ki so vzeti iz marksizma. Tudi je znano, da se je velik del onih mas, ki so preje iskale zatočišča v komunizmu, enostavno preli v hitlerjevstvo in najbrž nimajo tako napak tisti, ki napovedujejo, da se bo Hitlerjev pokret postopoma sploh prelevil v nekakšen nemški nacionalni boljševizem. Poudariti hočemo le dejstvo, da se »dikatura mas«, kakor je bila vedno ideal marksizma v Nemčiji, ni pričela izvajati pod marksistično, temveč narodno socialistično egido.

Sedaj se je pričelo majati tudi francosko krilo II. internacionale. Sicer povedano po pravici, francoska socialna demokracija nikdar ni posegla tako globoko v narodovo življenje kakor nemška in se je pred vojno celo tako močna osebnost, kakor je bil Jaurès, mogel uveljavljati na kongresih II. internacionale predvsem z nemškimi vplivom. Po vojni pa je francoska socialna demokracija ostala brez pravega vodstva. Leon Blum je pač šef stranke — faute de mieux. Volitve so francoskim socialistom vsakokrat vrgle več kvantitativnega kakor kvalitativnega prirastka. Zato je tudi bilo vedno težavneje ohraniti enotnost v stranki. Dva centra bolj in bolj privlačujeta njeno parlamentarno frakcijo: na desnici Herriotovi radikali, ki ne polagajo toliko važnosti na doktrino kakor da praktično zadovolje svojega malega in srednjega človekavolivca — in na levi komunisti, ki so skoraj brez voditeljstva, ki pa vendarle še nekako čuvajo plamen socialne revolucije.

Kaj pride po polomu marksističnega socializma v Franciji

Napoveduje se konservativna vlada Tardieu-a

Desničarski socialisti delajo konkurenco nacionalistom v obliki neolašizma

London, 20. jul.

Potek in rezultat kongresa socialistične stranke v Parizu je predmet resnih razmišljanj po vsem evropskem časopisju, posebno pa v Angliji, ki se od nekdaj jako zanima za to, kaj se godi v francoski republiki, s katero Anglija že več kot 20 let vodi vzporedno politiko v Evropi. Govori socialistov Marqueta, Montagnona in Deata na kongresu pomenijo tudi za Anglijo pravo senzacijo. Zato ni čudno, da se bavi s tem dogodkom vse angleško časopisje s »Timesom« in »Daily Telegraphom« na čelu.

„Razbita ladja socializma, na kateri so doignili nacionalno zastavo“

Poudarja se, da dogodki na pariškem kongresu nikakor niso golega taktičnega značaja. Res, da se je zgodilo letos to, kar se je med francoskimi socialisti godilo vsako leto. Tudi toplot je večina kongresa izrekla 80 poslancem svoje parlamentarne frakcije grajo, ker so glasovali za vlado v popolnem nasprotju z načeli marksističnega nauka. Kakor vselej, si poslanci iz tega niso ničesar storili in bodo prihodnje zopet glasovali za vlado. Kakor vselej, jih stranka tudi toplot ni izključila, ampak je hotela samo poudariti, da v bistvu stranka po svoji večini ostaja zvesta Karlu Marxu. Toda toplot se je vendarle pokazala neka globoka razlika s prejšnjimi leti.

Voditelji socialistične opozicije so namreč vrgli v kongres svoje stranke čisto nova gesla, ki se popolnoma razlikujejo od dosedanjih marksističnih. Socialistični poslanci z Renaudelom na čelu so podali izjavo, v kateri pravijo, da toplot absolutno ne gre za kakšne taktične razlike, ampak da se oni od večine razlikujejo v principih. Opozicija hoče apelirati od strankarskih bomcev in strokovnih tajnikov na socialistične mase in že pripravila agitacijo v tem smislu. Socialistične mase je treba poučiti, da večina njenih voditeljev ne hodi več s tokom časa in da zagovarja ideje, ki so zastarele in ki jih je življenje zavrglo. Zato se danes more z gotovostjo reči, da je socialistična stranka Francije razbita in da se še komaj drži nad vodo s svojo uporno posadko, med katero so najboljše glave dvignile zastavo nekega novega nacionalnega socializma. To je vsekakor dejstvo ogromnega pomena ne samo za Francijo, ampak za vso Evropo. Tukaj hočemo navesti tri mnenja, ki krožijo med javnostjo o tem zares epohalnem dogodku.

Vpliv lašizma tudi na Francoze

»Daily Telegraph«, ki že od nekdaj simpatizira s fašizmom, pravi, da se v Franciji poraja neolašizem in da se je na kongresu socialistične stranke v Parizu pokazalo, kako da se med socialisti samimi širi prepričanje, da tudi francoski parlamentarizem pada in da je treba priti do avtoritarne vlade, ki se bo naslanjala na navdušenje narodne mladine. Zgled Italije in Nemčije je našel pristašev tudi v socialistični in republiški Franciji in Francozi pravijo: Kaj nam koristijo gesla revolucije, ako nas ne morejo rešiti sedanjega kritičnega položaja. Na vsak način so Francozi odločno zavrgli levičarske režime, ki so samo igrali v rokah egoizmov parlamentarnih klik. Toda kdo naj vzame v roke vajeti francoske republike? Ali Tardieu? Ali Flandin? Zaenkrat še ni videti močnega človeka, ki naj bi prevzel to nalogo, toda — tako zaključuje »Daily Telegraph« — v Franciji so, kadar se je pokazala potreba, vedno našli moža, ki je narodu pokazal pravo pot iz kaosa.

Samo reformiran marksizem?

V krogih laburistične stranke pa vlada sledeče mnenje: Marquet, Montagnon, Deat in njihovi

Dunajska vremenska napoved: V petek bo najbrže še precej jasno, tuhtam nevihte, potem pa bo bolj oblačno in polagoma se bo začelo slabše vreme. Že v soboto bo najbrže velika sprememba v vremenu.

Zagrebska vremenska napoved. Precej stalno, deloma oblačno in zmerno toplo.

V tem je jedro spora in težav francoske socialne demokracije; ako vztraja na svojem revolucionarnem programu, potem čuti, da je njena logična pot v komunizem. Ako pa vztraja v stranki, kakor je sedaj, dejansko zapušča revolucionarni socializem in se vživlja v družbo, ki bi jo prav za prav morali proklinjati, a je ne, ker jim je koristna in še kako koristna (Blum) Toda v tem primeru jim volivstvo in poslanci uhajajo k radikalom, ki politično in gospodarsko več nudijo. Odtod iskanje novih gesel, ki pa niso več marksistična, ampak dobesedno vzeta iz fašističnega lovarja. Ideologija, za katero je glasovala skoraj tretjina francoskih socialističnih delegatov na zadnjem kongresu v Parizu, ne pomenja nič manj kakor popolno izdajstvo nad marksizmom.

Revolucionarni marksizem je v razsulu, ker njegovi pristaši nimajo več ideologije, ki bi jih za dovoljila in v katero bi verovali. II. internacionala je v zatonu. Pa tudi III. internacionala komunistov, ki kaže več življenjske sile, ne bo izšla iz ruskega eksperimenta neokrnjena. Kajti v svoji reakciji proti meščanskemu kapitalizmu — ki se ruši tudi brez komunizma — so v Rusiji zgradili superkapitalizem, ki že danes v svojih posledicah kaže

tovariši niso nobeni pravi fašisti. Oni so proti vsakemu imperializmu ali militarizmu in ne izhajajo iz reakcionarnih ideologij konservativcev. Pač pa so zavrgli dogmo razrednega boja, katere tudi angleški laburisti že od nekdaj ne priznavajo v marksističnem smislu. Nanje je vplivala sedanja gospodarska kriza, ki jih uči, da mora ves narod biti

Ne: nov antimarksistični socializem

Toda to mnenje laburistov ne drži. Kdor je poslušal govore opozicijskih socialističnih poslancev, predvsem pa govor najboljšega ideologa modernega francoskega socializma Deata, absolutno ne more pritrčiti optimistični sodbi angleških laburistov, ki skušajo dogodke na kongresu francoske socialistične stranke kolikor mogoče omiliti, ker se bojijo razpada II. internacionale. Deat je čisto izrecno izjavil, da je treba korporativne države in načrtnega gospodarstva pod vodstvom avtoritarne države, kar je v popolnem nasprotju s liberalno demokracijo. To je Deat izrecno izjavil, in sicer ne v kakšnem izbruhu temperamenta ali iz opozicijske kljubovalnosti, ampak čisto mirno v govoru, v katerem je naravnost zarisal program novega življenja in narodu odgovarjal očeta socializma, ki je zelo oddaljen od marksističnega.

Ali z drugimi besedami: neolašizem

Čisto pravilne so torej besede, ki jih je napisal znani Henry Kerillis, ki že dve leti v »Echo de Paris« oznanja »narodno obnovo« v smislu konservativnega fašizma. Kerillis je nekako začuden, da mu sedaj delajo konkurenco socialisti, in pravi: »Že nekaj mesecev smo slutili, da se v naročju socialistične stranke poraja zavestno ali podzavestno nek neolašizem. Deat je v govoru, ki je bil silno prepričevalen, zarisal velike linije modernega in obnovelega socializma. Socialisti, ki v svetu največjega gospodarskega nereda izjavljajo, da mora postati socializem otok reda in avtoritete, so zapustili parlamentarizem in demokracijo. Socialisti, ki izjavljajo, da je revolucionarne romantike konec, da je internacionala preživela svoj vek in da se morejo velika gospodarska vprašanja rešiti samo v nacionalnem okviru, so zapustili dogme

Po podpisu pakta četvorice

Mussolini želi sprave z Jugoslavijo

Pariz, 20. julija. tg. Jugoslovanski poslanik v Parizu Spalajković je izrazil na Quai d'Orsayu zadovoljstvo svoje vlade radi podpisa pakta štirih velesil, dalje upanje svoje vlade, da bodo posledice tega pakta srečne in zahvalo, da je francoska vlada pri tem toliko prispevala za mir. Kakor piše »Petit Parisien«, je Mussolini po podpisu pakta štirih velesil izjavil formalno svoj desintereseement nasproti Jugoslaviji in se izjavil pripravljene, v duhu sprave rešiti še precej številna nerešena sporna vprašanja med Italijo in Jugoslavijo in obenem v konkretni obliki dati izraza temu, da je ponehala napetost med obema državama.

Pariz, 20. julija. tg. De Jovenel izjavlja v intervjuju v »Republique«: »Mussolini ni povedal nemškemu nacionalizmu, da ne odobrava nekaterih

celota, ki se brani, in da je treba vzajemnosti stanov, da se narod ohrani. Vsed tega se razume, da so socialistični poslanci glasovali tudi za vojni proračun in da bodo glasovali zanj tudi prihodnjč, kakor so izjavili po kongresu v manifestu na ves narod.

marksistične cerkve. Naj svoje reformne ideje skrivajo s še tako previdnimi frazami, oni so socialisti Mussolinijeve in Hitlerjeve šole. Na to moremo reči, da socialistični kongres ne pomeni samo razdobja v zgodovini francoske socialistične stranke, ampak tudi v politični zgodovini Francije, ker se je porodil francoski neolašizem. In kar je najbolj čudno — porodil se ni na desnici med konservativnimi strankami, ki nimajo nobenega dinamizma, ampak na levi z dinamiko proletarskega pokreta. Seveda je vprašanje — končuje Kerillis svoj članek — ali bodo imeli naši moderni socialisti tudi uspeha, in če ne bo morda le konservativni Tardieu tisti, ki bo faktični obnovitelj Francije.

Tardieu: II. internacionala ni več!

Kako misli Tardieu sam, to beremo v »Liberte«, kjer ta bodoči mož piše: »II. internacionala je danes najbolj zastarela in najbolj diskreditirana politična organizacija sveta. Tisti socialisti, ki so v vladi, so doživeli nepopravljive poraze v Nemčiji, Angliji, Avstriji in Avstraliji. V opoziciji pa socialni demokrati niso rešili niti svoje časti, ampak so se brez pridržkov ponižali. II. internacionala ni več!

Nova doba v zgodovini Francije

Manifest desničarske skupine socialistov bo neizogibno dovedel do razkola. Jeseni, ko se zopet zbere zbornica, bo 80 socialističnih poslancev glasovalo za Daladiera, 50 ortodoksov pa bo skupaj z desnicjo in komunisti glasovalo proti. To bo imelo skoro gotovo za posledico padec Daladiera in prihod Tardieua. Zato se lahko reče, da pomeni kongres socialistične stranke v Parizu novo razdobje notranjepolitične zgodovine Francije.

njegovih korakov. Ne pusti pa, da bi se takoj od začetka obsodil ves režim radi nekaterih napak, katere bo gotovo popravil. Pogajanja s Hitlerjem smatra Mussolini za mnogo lažja, kakor z zastopniki stare Nemčije. De Jovenel pravi dalje: »Če more biti v gotovih važnih vprašanjih italijanska in francoska politika skupna, se nikakor ne sme od Italije zahtevati, da bi vodila s Francijo kako politiko proti Nemčiji. Francija ima velik interes pri tem, da izkoristi vpliv Italije na Nemčijo. Razumeti moramo, če Mussolini v paktu štirih velesil vidj instrument za potrebnj uspeh razorožitvene konferenca in zahtevne precizne odredbe glede razorožitve, da Mussolini pri tem enako čvrsto, kakor mi, odklanja Anschluss in zopetno oborožitev Nemčije.«

Pakt četvorice ima zahrbtno namene

Senzacionalna razkritja »Journal de Geneve« o revizionističnih namerah Anglije

Zeneva, 20. jul. 1. Veliko senzacija je v diplomatskih krogih povzročil članek v »Journal de Geneve« o revizionističnih izjavah angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona. Po odkritju švicarskega dnevnika je angleški zunanji minister na banketu v kralj. institutu imel senzacionalen go-

iete učinke. Poleg tega pa komunistem razodeva isti prezir človeka in človekove osebnosti, ki je tako značilen za kapitalizem, proti čemer e te opravičeno upela vsa notranjost delovnega človeka.

Ob izumiranju II. internacionale se razno meščansko in od kapitala subvencionirano in najeto časopisje ne more dovolj razpisati od veselja in zadoščenja. Toda to veselje je vsekakor prerano in le trenutno opravičeno. Socialna demokracija propada, ker ni izvršila, kar je obetala, dasi ji nagnih zaslug za proletarijat objektivna zgodovina ne bo mogla odrekat. Vsi se globoko presnavljanje v mišljenju narodov, ki išče novih temeljev človeške družbe, drugačnih, kakor si jih je zamislil marksizem. Toda klic po pravici, po pravičnem vrednotenju in spoštovanju človeka in njegove osebnosti je ostal in bo živel dalje kljub trenutni zamegljenosti mnogih pojmov. V tem pogledu človeška družba ne pozna pota nazaj, ampak edinole naprej. Če so se razni fašizmi mogli kolikorotiko uveljaviti, se je to zgodilo le radi tega, ker so delovnemu človeku obečali ustvaritev pravičnejših življenjskih pogojev. Zaenkrat obljube še čakajo na dejanja, po katerih edino bo delovni človek presodil novega gospodarja.

vor o reviziji mirovnih pogojev in meja. V svojem govoru je Simon naglasil, da je podpis pakta četvorice sedaj izhodišče velike mednarodne akcije na področju revizije mirovnih pogojev v Evropi. Prišel je trenutek, da se prične z revizijo poljske meje, kakor tudi meja Male zveze in Madjarske. Ker je zapihala metoda sporazuma, a čl. 19 pakta Zveze narodov ne dovoljuje, da bi se uporabil, se mora revizija izvršiti v okviru pakta štirih. Po mnenju omenjenega švicarskega dnevnika je hotel angleški zunanji minister s tem izraziti samo mnenje MacDonalda, ki je po neuspehu svetovne gospodarske konference v Londonu prišel do prepričanja, da morajo vsi mednarodni naporiti iti preko aparata četvernega pakta.

Krakov, 20. jul. ž. »Hustrowanny Kurjer Codzienny« komentira vest švicar. dnevnika »Journal de Geneve« ter izjavlja, da bo Poljska to vest do izjave angleške vlade sprejela na ta način, da se bo videlo, da se zaveda svojih lastnih moči. Poročilo »Journal de Geneve« potrjuje pravilno stališče Poljske, ki je kategorično odklanjala pakt štirih zapadnih velesil. Dovolj je citati italijanske in nemške izjave, da človek pride do spoznanja, da hočeta obe vladi dati paktu štirih jasen revizionistični značaj in še bolj jasen značaj zapovedovanja v Evropi. Ta trud dveh po reviziji hrepenečih oblasti ustvarja novo atmosfero nezaupanja in Evrope. Pakt štirih zapadnih velesil postaja vedne bolj pakt kaosa.

Pariz, 20. julija. tg. Ker se nameravajo obnoviti odnošaji med Španijo in Rusijo, se govori, da bo postal Lunačarski poslanik v Madridu.

V Rusiji je huda stiska

»Messenger d'Alsace«, ki izhaja v Colmarju, je priobčil zanimivo pismo iz Rusije. Pismo je posnel tudi »Osservatore Romano«. Pisal ga je neki uradnik iz velikega ruskega mesta svojemu prijatelju v inozemstvu, ki mu je poslal nekaj denarja v pomoč.

»Dragi prijatelj! Če bi ti zapisal, da sem ti hvaležen za tvojo pomoč, bi bilo to gotovo premalo. Prišla je v trenutku, ko je bila stiska največja. Življenje je vedno težavno, toliko bolj tukaj pri nas. Zdaj sem uradnik in delam ponoči. Delam pet noči v tednu in šesto spim doma. Včasih sem tako utrujen, da mi gre na jok.

Za svoje delo prejmem 333 gramov kruha na dan; zanj plačam 15 kopek in če bi ga hotel prodati na trgu, bi prejel zanj 4—5 rubljev. Povsod je mnogo lačnih in beračev, ženske zapuščajo svoje otroke na cesti. Prava muka je kupiti kruh, kajti za ta majhen kosček kruha moram skozi dve vrsti lačnih mater, ki drže v svojih rokah onemogle otroke, in tudi čakajo na kruh. Včasih moram tudi skozi vrsto revežev, ki prosijo v imenu Kristusa, vem za kosček kruha. Komu naj dam kruh? Vsi so lačni. Kako naj živi uradnik, ki prejme 80, 90 ali 100 rubljev plače? Plače so znižali, uradnike odpuščajo, prav tako delavce. Kjer so prej delale dve ali tri osebe, dela sedaj samo ena. Tatvine so na dnevnem redu: krađejo živež, kokoši, krave in prešiče. Nobena ključavnica ne vzdrži pred tatovi. Še nisem videl tako izstradanih obrazov in vendar se nikdo ne upre.

Skoraj vsi uradniki morajo v dnevih počitka delati na polju, ker se nočejo kmetje sprijazniti s kolektivnim gospodarstvom in zapuščajo zemljo. Tedaj jih aretirajo in odženejo v pregnanstvo. Vedno odpirajo nove ječe. Širijo se nalezljive bolezni, posebno tifus. Ljudje nimajo mila, da bi prali in se umivali in kopališča ne poslujejo; zanje ni dovolj lesa ali premoga. V državi vlada kaos; vlaki prihajajo z zamudami 6, 7 do 15 ur. Železniške nesreče so zelo pogoste, toda listi ne smejo poročati o njih.

Nepriporočena pisma ne prispejo na mesto, zato je bolje, da mi pišeš priporočeno. Še hujša, kakor v mestu, je stiska na deželi. Ljudje, ki prihajajo z dežele, pripovedujejo, da včasih ne vidijo te ali druge osebe priti več iz hiše. Morda je umrla v njej za lakoto. Živeti moraš tu, ako hočeš videti, kakšna je stiska.

Sovjetski denar nič ne velja in še tako ga za služiš silno težko, v potu svojega obraza. Posebno visoke cene so v Torgsinih, to je prodajalnah, kjer lahko kupiš brez izkaznice in z zlato valuto. Liter bučnega olja stane 1 zlat rubelj in na prostem trgu 45 papirnatih rubljev. Maslo stane 2 zlata rublja kilogram in 65 rubljev na svobodnem trgu. Škatljica vžgalice stane 1 zlato kopejko, na trgu 30 navadnih kopejk.

Lahko bi ti pripovedoval še o drugih rečeh. Mislim pa, da je dovolj, da si lahko ustvariš jasno sliko o resničnih razmerah pri nas.

Polet v stratosfero!

V tej gondoli nameravata poleteti v stratosfero brata Piccard. Gondolo sta si zgradila v ameriškem zrakoplovnem pristanišču Acron. Na prerezu se vidi notranjost gondole.

Usoda Scheidemannove družine

Filip Scheidemann, ki živi kot begunec v Pragi, je podal naslednje izjavo: »Radi grdega političnega zasramovanja moje osebe je zadela moja žena l. 1926. kap. Pred dvema mesecema sta izvršila samoumor moja najstarejša hčerka in njen mož, ki sta 20 let živele v srečnem zakonu. Nikdar se nista brigala za politiko, nista mogla vzdržati zasmehovanja in zasramovanja, ki sta ga bila deležna po cestah od strani hitlerjevcev. V svojem ganljivem poslovnem pismu me prosita odpuščanja in pravita, da nista mogla več prenašati novih razmer in grdega ščuvanja. Neznosno je bilo zasramovanje njihovega očeta po tisku in radiu. Vse to sta morala slišati in brati, ne da bi bila dana njihovu očetu možnost, da se brani. Moja hčerka in zet sta šla v smrt, vsi drugi sorodniki pa so bili aretirani. Meni so najprej črtali pokojnino, potem so mi vzeli poslanski mandat in s tem plačo. Nato mi je ostala še majhna renta od knjižne založbe, za katero sem 50 let neprestano plačeval denar. Tudi to so mi vzeli. V Berlinu so me postavili pred izbero: ali mi vzamejo življenje oni, ali naj si ga vzamem sam. Nisem izbral med tema dvema vprašanjema, ker hočem še na svoje oči videti obračun s hitlerjevci.«

Kateri sport je najbolj nevaren za srce?

Dva zdravnika sta sestavila naslednjo razpredelnico, ki kaže, kateri sport je za srce najbolj nevaren. Seveda je nevarnost večja, ako s sportom pretrivamo. Od vseh vrst sporta se po javi razširjenosti srca najbolj pogosto pri veslanju, in sicer 27.3%, nato pride smučanje s 18.2%, kolesarjenje 15.3%, plavanje 14.9%, borba 11.0%, turizem 9.4%, težka atletika 9.3%, lahka atletika 8.3%, sabljanje 4.4%, boksanje 3.1% in nogomet 2.7%.

Gospa Mae Post sledi po globusu usodi svojega moža, letalca Posta, ki leti okoli sveta. Po radiu posluša vesti o njegovem poletu. Bogve ali se bo Post vrnil živ in zdrav.

Napredek katoličanov na Angleškem

Ob letnem zborovanju »Brentwood Catholic Evidence Guild«, ki se je vršilo v dvorani St. Anthony v Forest Gate v Londonu, je p. Francis Woodlick D. J. podal pregled o razvoju katoliške cerkve na Angleškem. Danes je na Angleškem 600 duhovnikov več kakor pred 10 leti. V tem času se je tudi število cerkva povečalo za 340, število višjih katoliških šol za 88 in število ljudskih šol za 135. V primeri z letom 1903 je število duhovnikov poskočilo za 1700.

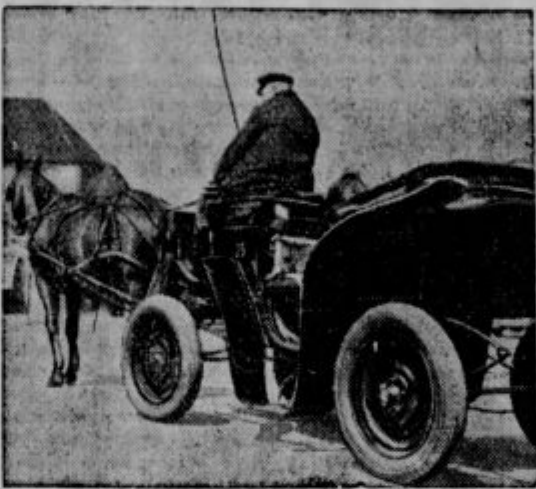
Pevec: Svoj glas sem zavaroval za 100.000 Dfr. No in zakaj vam ga zavarovalnica ne izplača?

Usoda litavskih letalcev Dariusa in Girenasa, ki sta hotela iz Amerike leteti naravnost v Kovno, je bila strašna. To je ostalo od njihovega letala, ki je treščilo na tla pri Soldinu na Brandenburskem v Nemčiji! Samo še nekaj ur, pa bi bila že prispela v svojo domovino.

Izvor naše abecede

Francoski paleograf Lucien Ethienne je objavil zanimivo knjigo, v kateri raziskuje izvor naše abecede. Primerjal je v ta namen več tisoč pismenk in dospel do zaključka, ki ga je prvič samo kot domnevo izrazil že leta 1822 slavni egiptolog Champollion. Stara hebrejska abeceda (ki se je pozneje prelevila v grške črke) je v tesni zvezi z egiptskimi hieroglifi. Ker sta tudi latinica in cirilica hčerki grške abecede, lahko trdimo, da rabi danes človeštvo črke, katerih prvotno obliko kažejo egiptске piramide. Raziskovalec je ugotovil še več. Duhovito primerjalno raziskovanje mu je pojasnilo tudi sedanji abecedni red. Če stoji črka »a« po črki »n«, ni to slučajnost, temveč posledica one izvirne misli, na kateri je zgrajena prvotna abeceda. Črka »a« (hebrejski alef in grška alfa) je nastala iz hieroglifa, ki kaže klečečega moža. Črka »b« (hebrejski ghimmel, grška gamma) izvira od hieroglifa, ki je pomenil Egiptčanom jarem. Črka »d« (daleth, oziroma delta) je še zdaj slična v cirilici nogam korakajočega pešca. Peta črka »e« (hej, oziroma eta) je podoba krokodilovega repa, označbe Egipta. Naposled izvira šesta črka »f« (hebrejski vav, grški fi) od hieroglifa, ki je pomenil Egiptčanom vzhajajočo solnčno kroglo. S to simbolično podobo so označili vzhod. Na ta način daje šestorica hieroglifov, na katerih sloni začetek naše abecede, tale »ideogram«: Mož, žena, vzhod, korak, Egipt, vzhod. Sedanje črke pomenijo samo glasove, toda nekoč so bile predvsem slike. Skupaj so tvorile stavek: »Možje in žene, ki so poprej bili zasužnjeni (nosili jarem), so odrinili iz Egipta na vzhod.« To pomeni, da je hotel utemeljitelj nekdanje hebrejske abecede (najbrž je bil to Mozes) označiti z začetno šestorico svojih pismenk najpomembnejši zgodovinski dogodek njegove dobe: beg Izraelcev iz Egipta.

Praktični kočijaž

Zvesto ženo so vodile sanje

Newyorški listi prinašajo izredno zgodbo gospe Cecilije Keanove, ki je sedem let iskala grob svojega moža. Njen soprog William Kean je zginil brez sledu kot ameriški vojak na francoski fronti leta 1918. Celly Keanova je prodala svojo farmo in denar porabila za potovanje v Evropo. Dolgo je potovala, a noben angleški, nemški, francoski ali španski urad ni ničesar vedel o usodi njenega moža. Hotela je že nazaj v Ameriko, a je prejela pismo od nekega angleškega kapitana, vojnega invalida, ki je spoznal Keana na fronti. Sporočil ji je na njene oglase, da je večkrat imel čudne sanje. Sanjal je, da je umrl Kean za legarjem in je pokopan nekje na Ruskem, najbrž v Moskvi. »Morebiti je vse to brez pomena,« je pisal, »a vendar sem vas hotel obvestiti.« Čeprav je bilo malo verjetno, da bi zašel ameriški vojak z zapadne fronte na Rusko, je odšla vdova v Moskvo. Najela je tolmača, ki jo je vodil po moskovskih pokopališčih. Po dolgem iskanju je obstal pred trhlím lesením križem na zanemarjenem vojnem pokopališču in res prečital: »William Kean, U. S. A. 1918.« Vdova je pričela poizvedovati po moskovskih uradih. Našla je zapisnik o pogrebu Američana, ki so ga našli mrtvega na cesti v okolici Moskve. Pri sebi ni imel nikakih listin, njegovo ime so ugotovili s pločevinasto tablico, ki je prišla na notranji strani ovratnika sukne ameriških vojakov. Nihče ne ve, kaj ee je zgodilo z njim. Najbrž je bil Kean prišel v nemško ujetništvo, kmalu pobegnul iz taborišča v bližini ruske meje in žalostno poginil med revolucijo, kakor deset-tisoč drugih nesrečnežev, na poti proti domu. V teh letih ni imel nobene možnosti, da bi sporočil svojo usodo v Ameriko; rusčine ni obvladal in je moral po dolgem stradanju podleči nalezljivi bolezni.

Ubijalci Stimpfla usmrčeni

Poročali smo že, da so dne 24. marca roparji umorili v provinci Houan na Kitajskem tirolskega franciskana o. Othma ja Stimpfla. Predstojnik tirolskega reda je protestiral pri kitajski vladi radi tega zločina. Vlada je tudi uvedla preiskavo za prijetje zločince. Štirje so bili obsojeni na smrt in tudi umorjeni. Tudi peti, ki se je udeležil tega zločina, čaka na zaslužen kazni. V boju z roparji sta dva vojaka prišla ob življenje.

Na južni tečaj!

Ameriški letales Lincoln Ellsworth (levo), ki je žrtvoval že milijone za razne ekspedicije, se je odpravil v družbi z letalcem Balchemom (desno) na polet na južni tečaj. Ellsworth je leta 1926 z Amundsenom in Nobilom preletel v zrakoplovu severni tečaj.

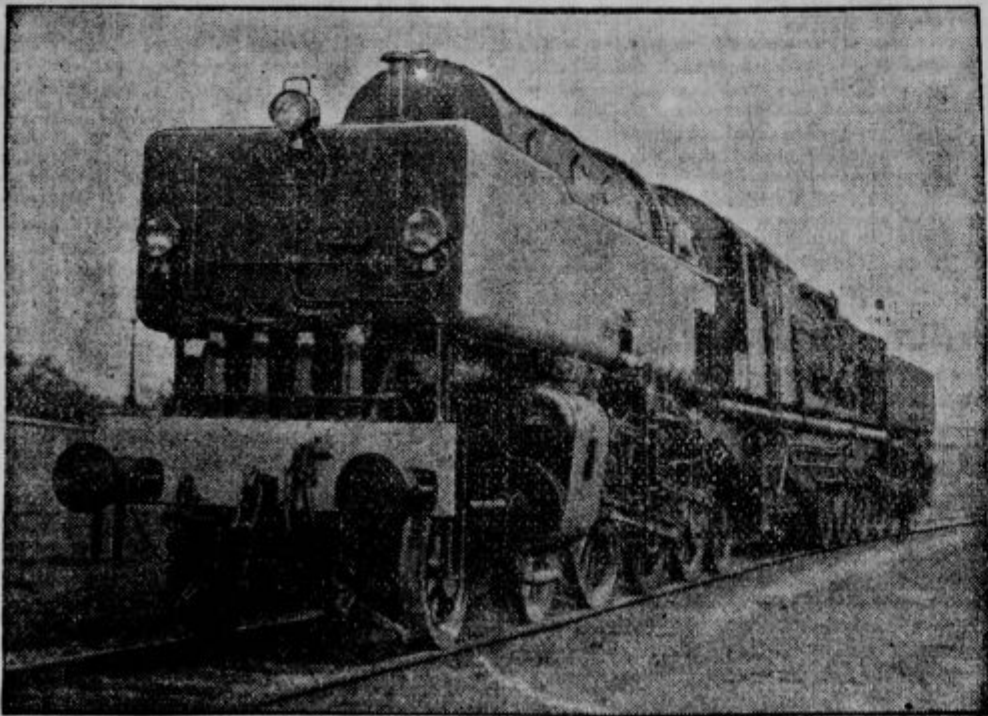
Gotovo ne veš,

da se je antropologu na vseučilišču v Michiganu dr. Melvinu Gilmoreu posrečilo dognati, da niso Indijanci nikdar svojemu vojnemu nasprotniku slekli kože, ko je bil še živ;

da se meso, ki ga pustih v shrambi ali pa v hladilniku, rado navzame duha živil, ki so v njegovi bližini. Posebno pridejo v poštev razne dišave in citriona. Meso postane grenko in neokusno. Zadoštuje, da je meso 24 ur zaprto v takšnem mrzlem prostoru.

V varietetu: »Brž, brž, telefon vas kliče!«

Francozi so zgradili najmodernejšo lokomotivo na svetu, ki bo vozila z brzino 130 km. Namenjena je za bodočo železnico skozi Saharo. Ima 24 koles in tehta 200 ton.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Hotelsko sobarico

perfektno, staro od 35 let naprej, sprejem v stalno službo. — Potrebno vsaj enoletno spričevalo hotelske službe. Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 8162. (b)

Vajenci

Pekovskega vajenca

z oskrbo in obleko sprejme Stojan Josip, parna pekarna, Pišce pri Brezicah. (v)

Učenec(-ka)

s predpisano šolsko izobrazbo se sprejme. — Elite, modna trgovina, Maribor, Gosposka 34. v

Stanovanja

IŠČEJO:

Dvosobno stanovanje

išče mirna straka v centru. Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Avgust«

Mi Vam pomagamo varčevati!

Poizkusite kremo za zobe, toda samo pravo svetovno znamko

Pridobivajte novih naročnikov!

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

Povedal sem vam o udobnosti angleške vasi. Kaj pa je vas na Irskem? Cela šara koč iz blata, katerih slamnate strehe niso toliko časa popravljene, dokler se ne zaseje trava po njih in dokler ne vidiš kokoši, ki se pasejo po njih. Po kupu gnoja pred hišo se valja prašič — srečni, ki ga imajo — dokler ga sestrada pes, ki pa pode napol ali popolnoma nagi otroci, ne prežene, da zbežlja v hišo. Definicijo irske vasi je dobro zadel duševno omejen človek, ki mi jo je povedal s štirimi besedami: »Prašiči, psi, kupi gnoja in lopovi.«

Koče irskega kmeta niso niti izdaleč tako dobre kakor konjski hlevi njihovih gospodarjev. Gospodar zemlje ne bi pustil, da bi njegov lovski konj spal po takih luknjah, po kakršnih prebivajo njegovi najemniki. In za take brloge pobira še najemnino, da laže bolj zapravlja. Da bi kdaj kaj izboljšal, za to se niti ne zmeni ne. In če ti ubogi ljudje, ki jih izkorišča, mrmrajo, jih potolaži s psovskami.

V prvem pismu sem pisal o otrocih angleških kmetov, ki so igrali kriket in imeli pravo pravico kroglu in prave pravice palice. S čim se pa igrajo irski otroci? Pred seboj suvajo kamen s kakšno zakrivljeno gorjačo, ki si jo urežejo tam v kakšni meji. Angleški otroci so odložili suknje, ko so se igrali; irski pa nimajo kaj odložiti, saj so skoraj vsi nagi. Tiste cunjce, ki jih imajo na sebi, so slabše od nagote. Nemogoče si je misliti človeka, ki bi živel v večjem pomanjkanju kakor živi to ubogo ljudstvo. In pri vsem tem pomanjkanju so ti ljudje veselji; bili bi celo zadovoljni, če bi jih vedno ne dražili, žalili in zatirali.

Ljudstvo nima niti sence pravice, kamor bi se zahtevalo, kaj šele kako zaščito. Postava ni prijateljica ubogega, ampak njegova nasprotnica.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čet.

Pšenično moko

najboljsh mlinov nudi najceneje veletrgovina štita in mleviskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Modna konfekcija

Najboljši nakup! A. Prešker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Parni stroj

stoječ 8 HP in parni stroj ležeč 35 HP, oba v dobrem stanju, poceni prodam. — Josip Bergman, Ljubljana, Poljanska 85.

Otroški voziček

dobro ohranjen, poceni prodam. Dvorakova ulica 3-I, levo. (l)

Kolo

prodam pod ceno. Dvorakova ulica 3-I, levo. (l)

Objave

Nisem plačnica

za dolgove, ki bi jih napravil kdorkoli na moje ime. — Ljudmila Hribar-Prezeli, Litija. o

† Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je gospod

Josip Magolič star.

posestnik in gostilničar v Novem mestu

po kratki, mučni bolezni, v 83. letu starosti, boguvdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek popoldne ob 17 iz hiše žalosti, Trg Kraljeviča Petra 23, na mestno pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala v soboto ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi v Novem mestu.

Novo mesto, dne 20. julija 1933.

Zalujoče rodbine: Magolič, Grobovšek, Pakič.

Denar

Posojilo!

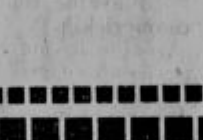
Rabim 50.000 Din gotovine, vknjižba na prvo mesto milijonskega premoženja. Za varnost valute zastavim zemljišče v Ljubljani, po današnji ceni. Ponudbe na upr. »Sl.« pod zn. »Posojilo«. d

Inserirajte

V

'Slovincu'!

ZAHVALA. Ob nenadomestljivi izgubi našega dobrega soproga, oziroma očeta, strica in starega očeta, gospoda

Martina Runovca

učitelja v pokoju

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov sočutja, da nam ni mogoče se vsakomur posebej primerno zahvaliti. Zato se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo predvsem preč. g. domačemu župniku g. prof. dr. Somreku za dušno tolažilo, preč. duhovščini za vodstvo mrtvaškega spreveda, pevskega društvu, požarni brambi, tov. učiteljem in učiteljicam, ki so prihiti ob blizu in daleč, zastopnikom oblasti, tukajšnjemu dijaštvu, vsem darovalcem vencev in cvetja, sploh vsem, ki so nas tolažili v teh bridkih urah, spremljali rajnika na poslednji poti ali nam kakorkoli lajšali boleš slovesa. — Vsem ponovna iskrena hvala!

Slovenjgradec, dne 19. julija 1933.

ZALUJOČI OSTALI

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo tužno vest, da je naš iskreno ljubljani oče gospod

Franc Praprotnik

nadučitelj v p. v Mozirju

danes v 85. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Mozirju.

Mozirje, dne 20. julija 1933.

Zalujoči rodbini:

PRAPROTNIK, POTOČNIK

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani in dobri soprog, oziroma oče, gospod

Štefan Erman

lovarnar

v četrtek, dne 20. t. m. po kratki mukepolni bolezni, večkrat previden z Najsvetejšim boguvdano v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 22. t. m. ob 10 dopoldne iz hiše žalosti št. Vid 4, na tukajšnje pokopališče.

Vsem, ki ste ga poznali, priporočamo njegovo dušo v molitev.

št. Vid nad Ljubljano, dne 20. julija 1933

ROZA, soproga.

STONE, FRANTI, ŠTEFKO, sinovi. ANICA, ROZIKA, MARICA, JOZIKA, hčerke.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska števil. 3030.

keinu dokazal, da Rory ni ničesar kriv, vendar ni bilo tako lahko zamašiti usta tisti sirovi tolpi, ki je mrzila Rorija že zato, ker ni bil njen in ker ji je namlatil prvaka, Regana.

Bližal se je pa tudi dan razprave Darbija Daly-a, moža, ki je bil aretiran tisto noč kakor Rory. On ni bil samo tihotapec, ampak tudi Združen Irec in zato so se njegovi prijatelji bali, da ne bi v slučaju obsodbe kaj izbrbljal, samo zato, da bi se rešil. Da bi kaj takega preprečili, in ker so bili zidovi ječe, kjer je bil zaprt, predebili, da bi mu mogli pomoči k begu, so sklenili, da se morajo kakšnim nerodnim posledicam obravnave izogniti in zato tožitelja in glavno pričo spraviti s poti.

Ta pa ni bil nihče drugi kakor zbiralec Scrubbs. Kako naj bi se ga odkrivali, o tem naj bi odločila De Welskeina stranka, ki je bila vsa zapletena v tihotapljenje in ki se je Scrubbsa hotela za vsako ceno znebiti. »Zacinjeni Salomone«, ki je bil star, premeten mož in ki je kar umiral za tihotapstvo, naj bi ji pomagal s kakšnim zvitim svetom. Vsi člani tolpe naj bi se sestali prihodnjo nedeljo; ker pa Salomona ni bilo, so preložili posvetovanje na tisti dan, ko se ga bo tudi on lahko udeležil.

Med tem je De Lacy poiskal De Welskeina, ki mu je obljubil, da bo odplul prihodnji teden. De Lacy je hotel že prej odriniti; ker pa tihotapec ni mogel, se je vkrcanje zavleklo.

Prav takrat se je pa zgodilo nekaj, kar bi se bilo za De Lacija skoraj tako usodno končalo, da bi nikdar več ne mogel odpotovati. Bil je namreč v sosednji vasi in se vračal domov, ko je prijezdila v vas četa prostovoljcev in se ustavila na cesti, prav nasproti M'Garrijeve lekarne, kjer je bila tudi pošta. Stotnik Salomon Slink of Slinkstown je ustavil svojo četo, da bi na pošti vprašal po svojih pismih. Stotnik je bil zelo sirov človek, eden tistih ljudi, ki jim ni dovolj, da si njihovih nazorov, ampak, ki pobijejo vsakogar, kdor misli drugače kakor on. V tistih časih, ko so oblasti imele neomejeno moč, je tak človek, kakršen je bil stotnik, lahko uganjal, kar je hotel.